

Grenzen aan de wijze van executie van geldvorderingen¹ (3)

Misbruik van bevoegdheid, de minst bezwaarlijke weg

In een viertal afleveringen worden de grenzen verkend die het recht stelt aan de wijze van executie van geldvorderingen. De eerste twee delen, gepubliceerd in Rechtshulp nummer 8/9 en in Rechtshulp nummer 10 van dit jaar, handelden over de regeling voor het beslag op loon en uitkering. Hieronder treft u deel drie aan. In dit deel wordt

het leerstuk misbruik van bevoegdheid en dan met name bij executie en beslag besproken. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan het feit dat een schuldeiser dient te handelen conform het beginsel van de minst bezwaarlijke weg. Deel vier van de reeks, te publiceren in Rechtshulp nummer 12 van dit jaar, zal eveneens handelen over misbruik van bevoegdheid en dan met name over de vraag in hoeverre het uitoefenen van pressie door een schuldeiser c.q. deurwaarder op een schuldenaar geoorloofd is.

Inleiding

Het komt zo nu en dan voor dat de rechter ingrijpt tijdens de executiefase. Oudelaar noemt niet limitatief een zestal gronden waarop dit kan gebeuren:²

1. het vonnis is op een of meer onderdelen onjuist;
2. het stuk waarop de executant zich beroept is geen executoriala titel;
3. de executoriala titel is onduidelijk;
4. de executoriala titel is geldig, maar geeft vooralsnog geen recht op executie (bijvoorbeeld een executoriala titel onder voorwaarde of tijdsbepaling);
5. de executoriala titel heeft door een latere gebeurtenis zijn (materiële) geldigheid verloren (er is bijvoorbeeld al aan het vonnis voldaan);
6. bezwaren tegen de wijze waarop een titel wordt geëxecuteerd; opportuniteit van de executie en misbruik van executiebevoegdheid.

In deze aflevering komt de laatstgenoemde grond voor ingrijpen tijdens de executiefase aan de orde, namelijk wanneer sprake is van misbruik van bevoegdheid. Na een inleiding op het leerstuk 'misbruik van bevoegdheid' en de betekenis daarvan voor het executie- en beslagrecht zal een afgeleide hiervan nader worden uitgewerkt, namelijk het beginsel van de minst bezwaarlijke weg. Het gaat dan om de betekenis van dit beginsel voor het recht van de schuldeiser om te kiezen welk executiemid-

del hij hanteert en op welk object en naar welke omvang hij beslag legt.

Het leerstuk misbruik van bevoegdheid

Misbruik van bevoegdheid veronderstelt dat het rechtssubject rechtens een bepaalde bevoegdheid heeft, maar dat onder de gegeven omstandigheden de uitoefening van die bevoegdheid ongeoorloofd is. Artikel 3:13 lid 2 Burgerlijk Wetboek noemt enuntiatief een drietal situaties waarbij sprake is van misbruik van bevoegdheid:

1. het uitoefenen van een bevoegdheid met geen ander doel dan een ander te schaden;
2. het uitoefenen van een bevoegdheid met een ander doel dan waarvoor zij is verleend;
3. indien men, in aanmerking nemende de onevenredigheid tussen het belang bij de uitoefening van een bevoegdheid en het belang dat daardoor wordt geschaad, naar redelijkheid niet tot die uitoefening had kunnen komen.

Bij het uitoefenen van een bevoegdheid met geen ander doel dan de ander te schaden is uiteraard sprake van misbruik van bevoegdheid. Ondanks de vanzelfsprekendheid en de eenvoud van dit criterium wordt er in de praktijk niet veel gebruik van gemaakt. Vaak zal degene die de bevoegdheid uitoefent wel enig gerechtvaardigd eigen belang hebben. Mocht dit niet zo zijn, dan zal het bewijs van het motief dat de bevoegdheid uitsluitend wordt gebruikt

om een ander te schaden, meestal een probleem zijn.

Het tweede criterium, het uitoefenen van een bevoegdheid met een ander doel dan waarvoor zij is verleend, is van belang bij doelgebonden bevoegdheden. Veel bevoegdheden zijn met een specifiek doel gegeven. Gebruikmaking van de bevoegdheid met een ander doel levert dan misbruik van bevoegdheid op. De bestuursrechtelijke equivalent is het 'verbod van détournement de pouvoir' (artikel 3:3 Algemene wet bestuursrecht). Beslag is bij uitstek een doelgebonden bevoegdheid, namelijk gericht om tot verhaal van een vordering te komen.

Tot slot het derde criterium: indien men, in aanmerking nemende de onevenredigheid tussen het belang bij de uitoefening van een bevoegdheid en het belang dat daardoor wordt geschaad, naar redelijkheid niet tot die uitoefening had kunnen komen. Het is dus niet voldoende dat er sprake is van onevenredigheid tussen het belang bij uitoefening van de bevoegdheid en het belang dat daarmee wordt geschaad. Vereist is immers dat degene die de bevoegdheid uitoefent gezien de onevenredigheid naar redelijkheid niet tot die uitoefening had kunnen komen. Dit veronderstelt dat de rechter slechts marginaal kan toetsen of de uitoefening van de bevoegdheid dermate onbillijk is, 'en wel zodanig dat ieder redelijk oordelend mens in het gegeven geval en in de positie van de rechthebbende tot dezelfde conclusie zal komen.'³ Verder is vereist dat degene die de bevoegdheid uitoefent, de bedoelde onevenredigheid kent of behoorde te kennen.⁴ In het executie- en beslagrecht zal het onevenredigheids criterium vooral aan de orde komen bij het recht van de schuldeiser om te kiezen welk executiemiddel hij gebruikt, op welke goederen hij verhaal neemt en naar welke omvang hij beslag legt. Verderop in dit artikel zal blijken dat het beginsel van de minst bezwaarlijke weg, een uitvloeisel van het onevenredigheids criterium, bepaalde grenzen stelt aan het keuzerecht van de schuldeiser.

Zoals gezegd zijn de in artikel 3:13 BW genoemde situaties waarbij sprake is van misbruik van bevoegdheid niet limitatief bedoeld. Voorzover mij bekend zijn in de jurisprudentie echter

nog geen andere criteria ontwikkeld. Watsoms in de jurisprudentie naar voren komt is dat verwezen wordt naar de eisen van redelijkheid en billijkheid. Er zijn dan ook veel raakvlakken. Volgens artikel 6:2 lid 2 BW is een tussen de schuldeiser en schuldenaar krachtens de wet, gewoonte of rechtshandeling geldende regel niet van toepassing, voorzover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Deze beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid kan er dus toe leiden dat onder bepaalde omstandigheden de schuldeiser een bevoegdheid niet kan c.q. mag uitoefenen. Volgens Rodenburg sluit de beperkende werking van de redelijkheid en billijkheid niet uit dat een partij in een verbintenisrechtelijke verhouding jegens de andere partij een beroep zou mogen doen op misbruik van bevoegdheid.⁵ Uit de nog te bespreken jurisprudentie blijkt dat meestal het leerstuk 'misbruik van bevoegdheid' wordt toegepast. Op zich begrijpelijk, want artikel 3:13 BW geeft voor misbruik van bevoegdheid duidelijke criteria.

Het leerstuk 'misbruik van bevoegdheid' houdt ook verband met het leerstuk 'onrechtmatige daad'. Een beslaglegger bijvoorbeeld maakt altijd inbreuk op het recht van iemand en dat is dan ook in beginsel onrechtmatig. Deze inbreuk vindt echter z'n rechtvaardiging in de bevoegdheid van de schuldeiser om beslag te leggen. Wanneer sprake is van misbruik van bevoegdheid, dan vervalt niet de bevoegdheid zelf, maar wel de legitimerende functie ervan. Er kan met andere woorden in het concrete geval geen beroep op de bevoegdheid worden gedaan en dus is er sprake van een onrechtmatige daad. Of de beslaglegger dan ook aansprakelijk is voor de door het beslag ontstane schade, is volgens Van der Kwaak afhankelijk van de vraag of de beslaglegger welbewust misbruik heeft gemaakt van zijn bevoegdheid. 'Dit is het geval als de beslaglegger ten tijde van de beslaglegging wist dan wel kon of behoorde te weten dat hij zijn bevoegdheid overschreed.'⁶

Specifieke betekenis van misbruik van bevoegdheid bij executie en beslag

Misbruik van bevoegdheid kent een bijzondere plaats in het burgerlijk procesrecht. Kenmer-

kend voor het burgerlijk procesrecht is dat het recht waarop een bevoegdheid wordt gebaseerd aanvankelijk nog onzeker is en naarmate de procedure vordert meer zeker wordt. De rol van misbruik van bevoegdheid is beperkter naarmate het recht waarop de bevoegdheid gebaseerd is meer vaststaand wordt.

Van der Kwaak onderscheidt voor het aan een bevoegdheid ten grondslag liggend recht verschillende maten van zekerheid: volstrekt onzeker, minder onzeker en volstrekt zeker. Volgens Van der Kwaak is de vraag of, en zo ja, in hoeverre de bevoegdheid van de beslaglegger vaststaat, bepalend voor beantwoording van de vraag welke bescherming zijn belangen en die van de beslagene verdienen.⁷

Wanneer er sprake is van een executoriaal beslag gebaseerd op een gerechtelijke uitspraak die in kracht van gewijsde is gegaan, staat de bevoegdheid van de beslaglegger in beginsel vast. 'Uitoefening van de bevoegdheid tot executoriale beslaglegging krachtens een in kracht van gewijsde gegane uitspraak of andere (niet betwiste) executoriale titel schept derhalve een vermoeden van rechtmatigheid ten gunste van de beslaglegger. Dat vermoeden kan alleen dan worden weerlegd, als geen welkend mens in redelijkheid tot die uitoefening had kunnen komen. De belangen van de beslaglegger verdienen in dat geval derhalve in het algemeen veel meer bescherming dan die van de beslagene.'⁸ Of er sprake is van misbruik van bevoegdheid kan dan door de rechter slechts marginaal worden getoetst. Wanneer er sprake is van conservatoir beslag, staat het recht waarop deze bevoegdheid gebaseerd is in het geheel niet vast. Daarover moet immers nog geprocedeerd worden. De belangen van de beslagene verdienen dan evenveel bescherming als die van de beslaglegger. Of er sprake is van misbruik van bevoegdheid dient door de rechter middels een volledige belangenafweging getoetst te worden. Wanneer de beslaglegger zijn bevoegdheid tot beslaglegging baseert op een rechterlijke uitspraak die weliswaar uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, maar waartegen de beslagene in beroep is gegaan, staat het recht waarop de bevoegdheid gebaseerd is slechts gedeeltelijk vast. Volgens Van der Kwaak dient er dan voor volledige, noch voor marginale toetsing te worden geko-

zen, maar dient een tussenmaatstaf gehanteerd te worden, zoals bijvoorbeeld 'gebrek aan redelijk belang'.⁹

In de jurisprudentie is de mate van zekerheid van het recht dat aan de bevoegdheid van het beslag ten grondslag ligt en de invloed daarvan op de toetsing of er sprake is van misbruik van bevoegdheid, herkenbaar. In de situatie dat de beslaglegger zijn bevoegdheid baseert op een gerechtelijke uitspraak die uitvoerbaar bij voorraad is verklaard, maar waartegen de beslagene in beroep is gegaan, is het standaard-arrest Ritzen/Hoekstra¹⁰ van belang. Dit arrest handelt weliswaar over een ontruimingskwes- tie, maar is eveneens van betekenis voor andere executiegeschillen.¹¹ Volgens het arrest kan de rechter slechts de staking van de ontruiming bevelen, indien hij van oordeel is dat de executant, mede gelet op de belangen van de geëxecuteerde die door de ontruiming zullen worden geschaad, geen in redelijkheid te respecteren belang heeft bij gebruikmaking van zijn bevoegdheid om in afwachting van de uitslag van het hoger beroep tot tenuitvoerlegging over te gaan. De Hoge Raad noemt twee voorbeelden:

- indien het te executeren vonnis klaarblijkelijk berust op een juridische of feitelijke misslag;
- indien de ontruiming op grond van na dit vonnis voorgevallen of aan het licht gekomen feiten klaarblijkelijk aan de zijde van de geëxecuteerde een noodtoestand zal doen ontstaan, waardoor een onverwijld tenuitvoerlegging niet kan worden aanvaard.

Heemskerk vat dit arrest als volgt samen: 'De rechter in het executiegeschil, al of niet in kort geding, is gebonden aan de beslissingen gegeven door de rechter in het bodemgeschil, ongeacht of daartegen nog een rechtsmiddel openstaat. Hij moet de beslissing dus eerbiedigen en mag ze niet terzijde stellen, omdat hij een andere mening heeft. Op grond van feiten en omstandigheden, die de rechter in het bodemgeschil reeds in zijn vonnis heeft betrokken, mag de executierechter geen misbruik van bevoegdheid tot tenuitvoerlegging aannemen. Dit mag hij slechts op grond van na dat vonnis voorgevallen of aan het licht gekomen

feiten, afgezien van het geval dat het vonnis op een klaarblijkelijke vergissing berust.⁷¹²

Van de twee voorbeelden die de Hoge Raad noemt is de eerstgenoemde eigenlijk wel bijzonder. We kennen immers een gesloten systeem van rechtsmiddelen en een executiegeschil mag niet gebruikt worden als een verkapt appèl. Dit geldt temeer indien het vonnis dat ten uitvoer wordt gelegd in kracht van gewijsde is gegaan. In het arrest *De Wit/Van den Berg* heeft de Hoge Raad geoordeeld dat ook de bevoegdheid gebaseerd op een onherroepelijke rechterlijke uitspraak kan worden misbruikt, op grond waarvan de tenuitvoerlegging op de voet van artikel 438 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan worden verboden. De Hoge Raad voegt daaraan toe: 'In geval de onherroepelijke uitspraak niet in laatste ressort is gewezen zodat daartegen rekest civiel niet heeft opengestaan, kan bij de vraag of van zodanig misbruik sprake is, mede van belang zijn of die uitspraak klaarblijkelijk onjuist is tengevolge van door de executant in de procedure gepleegd bedrog. Een verbod tot tenuitvoerlegging als evenbedoeld kan evenwel niet worden gebaseerd op andere gronden dan misbruik van bevoegdheid.'⁷¹³

In geval van conservatoir beslag is slechts sprake van een gepretendeerd recht waarop de bevoegdheid tot beslaglegging is gebaseerd. Volgens de Hoge Raad moet de vraag of het leggen van een conservatoir beslag als vexatoir en daarom onrechtmatig moet worden aangemerkt, in beginsel worden beantwoord aan de hand van de concrete omstandigheden ten tijde van de beslaglegging, waaronder de hoogte van de te verhalen vordering, de waarde van de beslagen goederen en de eventueel onevenredig zware wijze waarop de schuldenaar door het beslag op een van die goederen in zijn belangen wordt getroffen.⁷¹⁴ Hier vindt derhalve een volledige belangenafweging plaats tussen die van de beslaglegger en die van de beslagene.

De minst bezwaarlijke weg

Een bijzondere vorm van misbruik van bevoegdheid fungeert als grens die gesteld kan worden aan het recht van de schuldeiser om te kiezen welk executiemiddel hij hanteert en op

welk object en naar welke omvang hij beslag legt. Alvorens op dit keuzerecht in te gaan, allereerst iets meer over de herkomst van het criterium waaraan het keuzerecht van de schuldeiser getoetst dient te worden: Het beginsel van de minst bezwaarlijke weg.

Het beginsel van de minst bezwaarlijke weg valt af te leiden uit het leerstuk 'misbruik van bevoegdheid' en wel uit het onevenredigheids-criterium: 'indien men, in aanmerking nemende de onevenredigheid tussen het belang bij de uitoefening van een bevoegdheid en het belang dat daardoor wordt geschaad, naar redelijkheid niet tot die uitoefening had kunnen komen' (artikel 3:13 BW).⁷¹⁵ Stel dat een schuldeiser de keuze heeft uit de hantering van twee bevoegdheden. De ene bevoegdheid is duidelijk meer bezwarend voor de schuldenaar dan de andere bevoegdheid. Wanneer de schuldeiser kiest voor de bevoegdheid die het meest bezwarend is voor de schuldenaar, zal er sprake zijn van misbruik van bevoegdheid indien:

- het belang van de schuldeiser voor de keuze van die bevoegdheid onevenredig is ten opzichte van het belang van de schuldenaar dat daardoor wordt geschaad, en;
- de schuldeiser bij deze onevenredigheid naar redelijkheid niet tot die uitoefening had kunnen komen.

Het beginsel van de minst bezwaarlijke weg is eveneens herkenbaar in het bestuursrecht. Nicolaï noemt bijvoorbeeld als uitgangspunt in het bestuursrecht 'de eis van minimale belangen aantasting'. 'Voor de uitoefening van de bevoegdheden en rechten door bestuursorganen impliceert dat uitgangspunt de erkenning van de grondregel dat belangen van de burgers niet méér mogen worden aangetast dan strikt noodzakelijk is en dat het bestuur (dus) telkens naar een oplossing dient te zoeken waarbij de aantasting zo gering mogelijk is.'⁷¹⁶ Dit beginsel is ook te vinden in de Algemene wet bestuursrecht. Volgens artikel 3:4 lid 1 Awb dient een bestuursorgaan de rechtstreeks bij het besluit betrokken belangen af te wegen, voorzover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit. Deze formele eis wordt in lid 2 nader geconcretiseerd met het vereiste dat de voor belanghebbenden nadelige gevolgen

van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen. Indien het een doel van een bestuursorgaan is om een vordering te verhalen, dan zal ze met een besluit daartoe hoe dan ook de belangen van de betreffende burger aantasten. De aantasting mag echter niet onevenredig zijn en daarvan is mijns inziens in ieder geval sprake indien het bestuursorgaan zonder veel extra inspanningen een duidelijk minder bezwaarlijk middel had kunnen hanteren. Het toepassingsbereik van artikel 3:4 Awb beperkt zich niet slechts tot besluiten in de zin van de Awb. Volgens artikel 3:1 lid 2 Awb is deze bepaling ook van toepassing op andere handelingen van bestuursorganen dan besluiten, voor zover de aard van de handelingen zich daartegen niet verzet. Dat de aard van de handeling zich ertegen verzet zal niet snel het geval zijn, gezien het voorbeeld dat in de Memorie van Toelichting wordt genoemd, namelijk dat het bestuur handelt in een situatie waarbij het kader wordt bepaald door een veelheid van privaatrechtelijke (rechts)personen en de overheid slechts een van de marktpartijen is.¹⁷ Dat de overheid ook voor haar privaatrechtelijk handelen gebonden is aan het publiekrecht, kan eveneens worden gebaseerd op artikel 3:14 BW: Een bevoegdheid die iemand krachtens het burgerlijk recht toekomt, mag niet worden uitgeoefend in strijd met geschreven of ongeschreven regels van publiekrecht.

Dus zowel in het privaatrecht als het publiekrecht geldt het beginsel van de minst bezwaarlijke weg. Voor de overheid geldt in het verkeer met burgers echter een strengere norm dan voor burgers onderling. Vereist voor een geslaagd beroep op misbruik van bevoegdheid is immers dat degene die de bevoegdheid uitoefent, de bedoelde onevenredigheid kent of behoorde te kennen.¹⁸ Dit 'behoren te kennen' is een objectivering van het subjectieve 'kennen'. Het gaat dan om de situatie dat ieder redelijk denkend mens de onevenredigheid zou hebben gekend. Dit veronderstelt op zich nog geen onderzoeksplicht. Voor bestuursorganen geldt echter op basis van artikel 3:4 Awb wel in bepaalde mate een onderzoeksplicht.

De minst bezwaarlijke weg en het keuzerecht van de schuldeiser

Artikel 435 lid 1 Rv bepaalt dat het een executant vrij staat tegelijkertijd beslag te leggen op alle voor beslag vatbare goederen, waartoe hij bevoegd is zijn vordering te verhalen. Dit veronderstelt een keuzerecht van de schuldeiser, namelijk:

- het recht van de schuldeiser om te kiezen of hij een in de wet geregeld executiemiddel gebruikt om zijn vordering te verhalen en zo ja, welk;
- het recht van de schuldeiser om te kiezen op welke goederen van de schuldenaar hij verhaal neemt;
- het recht van de schuldeiser om de omvang van het beslag te bepalen.

Kenmerkend voor dit keuzerecht is, dat er meerdere wegen te bewandelen zijn om uiteindelijk hetzelfde eindresultaat te behalen, namelijk verhaal van de vordering.

Volgens Van der Kwaak blijkt uit een wethistorische interpretatie van artikel 435 lid 1 Rv, dat het de bedoeling van de wetgever is geweest om het keuzerecht van de schuldeiser als uitgangspunt te nemen en niet tot absolute regel te verheffen.¹⁹ Onder omstandigheden kan er sprake zijn van misbruik van bevoegdheid indien de schuldeiser kiest voor een executiemiddel of een beslagobject dat onnodig bezwarend voor de schuldenaar is, of indien de schuldeiser kiest voor een omvang van het beslag die hoog is in verhouding tot de te verhalen vordering (bijvoorbeeld het gehele banksaldo voor een geringe vordering). Ook hier geldt dat hiervan eerder sprake zal zijn bij conservatoir dan bij executoriaal beslag.

De schuldeiser kan een keuze maken uit diverse executiemiddelen en is zelfs bevoegd om meerdere tegelijkertijd toe te passen. Een bepaald executiemiddel kan voor de schuldenaar extra bezwarend zijn ten opzichte van andere executiemiddelen, bijvoorbeeld vanwege de executiekosten die eraan verbonden zijn.

De schuldeiser heeft bijvoorbeeld de keuze tussen gebruikmaking van een executiemiddel, dan wel het verrichten van (meer) inspanningen om de schuldenaar ertoe te bewegen

de vordering 'vrijwillig' te voldoen. Gelet op de executiekosten zou het laatste de voorkeur verdienen. Uitgangspunt in het executie- en beslagrecht is echter dat de schuldeiser vrij is om na een bevel tot betaling de executorialie titel ten uitvoer te leggen. Onder omstandigheden is de schuldeiser wel gehouden om meer moeite te nemen om de schuldenaar tot betaling te bewegen en zou directe tenuitvoerlegging in strijd zijn met het beginsel van de minst bezwaarlijke weg en misbruik van bevoegdheid kunnen opleveren. Ik denk hierbij aan de volgende situaties:

1. de vordering is gering in verhouding tot de hoogte van de executiekosten;
2. de executieopbrengst (opbrengst na aftrek kosten) is gering in verhouding tot de hoogte van de vordering;
3. de executieopbrengst is erg hoog in verhouding tot de hoogte van de vordering;
4. een betalingsregeling wordt na lange tijd hieraan voldaan te hebben, een keer niet nagekomen.

Achtereenvolgens zullen deze vier situaties met de op zich geringe jurisprudentie die voorhanden is, nader worden toegelicht.

Ad. 1: Bij vorderingen met een geringe omvang zal gebruikmaking van één van de bij wet geregelde executiemiddelen ertoe kunnen leiden dat de executiekosten een veelvoud gaan bedragen van de hoofdsom. De hoogte van de meeste executiekosten zijn immers niet afhankelijk van de hoogte van de vordering. Op zich is dit ook niet zo vreemd, want de in het Deurwaardersreglement opgenomen executiekosten zijn gerelateerd aan de te verrichten werkzaamheden en die zijn niet afhankelijk van de hoogte van de vordering. In het geval van een disproportionele verhouding tussen de kosten en hoogte van de vordering kan mijns inziens van de schuldeiser worden verlangd dat hij de nodige inspanningen verricht om de schuldenaar ertoe te bewegen tot betaling over te gaan, bijvoorbeeld door middel van een of meerdere aanmaningen en eventueel een telefonische benadering.

Bijvoorbeeld: Een energiemaatschappij gaat over tot afsluiting van elektriciteit aangezien een termijn van f 65 niet is betaald. De President van de Rechtbank Zwolle wijst een vorder-

ing tot heraanluiting af met onder andere als overweging: 'Gezien de feitelijke gang van zaken kan immers niet worden geoordeeld dat gedaagde in dit geval overhaast naar het inderdaad ingrijpende middel van afsluiten heeft gegrepen. Geconfronteerd met het niet betalen door eiseres, heeft gedaagde verspreid over een periode van vijf maanden getracht in contact te komen met eiseres. Eiseres heeft op die pogingen op geen enkele manier gereageerd. Dat gedaagde daarop kennelijk heeft geconcludeerd dat een regeling in der minne niet tot de mogelijkheden behoorde, en tot afsluiting is overgegaan, is niet onredelijk.'²⁰

Ad. 2: Wanneer de executieopbrengst gering is in verhouding tot de hoogte van de vordering, kan dit onredelijk bezwarend zijn voor de schuldenaar. Dit is mijns inziens zeker het geval indien de executiekosten hoger zijn dan de opbrengst. Steun hiervoor is te vinden in een uitspraak van de Rechtbank Roermond, bekrachtigd door het Hof 's-Hertogenbosch, over een beslag op een inboedel. Het beslag werd gekwalificeerd als 'misbruik van bevoegdheid' omdat de executiekosten hoger waren dan de opbrengst.²¹ Of de beslaglegger ook een alternatief had, kwam in de overwegingen niet aan de orde. Hier wordt echter ook anders over gedacht. De Nationale Ombudsman oordeelt bijvoorbeeld over een executorialie verkoop door de Belastingdienst van een auto vanwege een naheffingsaanslag motorrijtuigenbelasting dat dit een behoorlijke gedraging is, ondanks het feit dat de executiekosten hoger waren dan de opbrengst. De Staatssecretaris voert voor de executorialie verkoop van de auto onder andere als argument aan dat de auto de oorzaak is van de aanslagen die herhaaldelijk niet worden voldaan.²² Naar mijn idee is dit in strijd met het verbod van détournement de pouvoir. Wil de wetgever om die reden auto's van de weghalen, dan zal hiervoor een aparte bepaling in de Wet op de Motorrijtuigenbelasting opgenomen moeten worden.

Ad. 3: Wanneer de schuldeiser beslag legt op een vermogensbestanddeel van de schuldenaar waarvan de waarde erg hoog is in relatie tot de hoogte van de vordering, zal dit extra nadelig zijn voor de schuldenaar. Wanneer er beslag op een (on)roerende zaak is gelegd, zal

